

Introduktion till SPS-frågor

Sanitära och fytosanitära frågor (SPS) handlar om åtgärder som olika länder vidtar för att skydda människors, djurs och växters liv och hälsa från risker kopplade till livsmedel, foder, djursjukdomar eller växtskadegörare.¹

SPS-frågorna får allt större betydelse för världshandeln. Det beror dels på att den pågående processen mot allt lägre tullar gör att andra former av handelshinder blir mer synliga, men också på att kraven på livsmedlens grad av säkerhet ökar.

Det kan vara frestande för ett land att skydda sina inhemska producenter från importkonkurrens genom att skylla på SPS-aspekter. För att detta inte ska ske finns internationella regler om vad länderna får och inte får göra för att skydda människors, djurs och växters liv och hälsa i samband med internationell handel. Dessa regler finns i det så kallade SPS-avtalet.

Den här introduktionen har två syften. Dels vill den ge en kortfattad presentation av SPS-avtalets syfte och innehåll, och dels ge en översikt över hur arbetet med SPS-frågor bedrivs i Sverige och internationellt. Utförligare beskrivningar av både avtalet och arbetet finns under andra flikar i pärmen.

1. SPS-avtalets syfte och bakgrund

Syftet med SPS-avtalet är att handeln ska hindras så lite som möjligt av veterinära och fytosanitära regleringar, utan att detta går ut över ländernas rätt att skydda sig mot djursjukdomar, växtskadegörare och dåliga livsmedel. Avtalet strävar efter att hitta en balans mellan handels- och skyddsintressena, och att länderna i allt högre grad ska tillämpa samma importregler.

Huvudpoängen i den balans länderna enats om i avtalet är att det måste finnas vetenskapliga belägg för SPS-relaterade handelshinder.

1.1 Bakgrund till SPS-avtalet

SPS-avtalet är ett av flera avtal som ingåtts inom ramen för Världshandelsorganisationen (WTO). Organisationen beskriver sitt huvudsyfte som att ”se till att handeln flyter så smidigt, förutsägbart och fritt som möjligt”. Den har ungefär 150 medlemmar, vilket innebär att större delen av världen är med². Beslut fattas vanligen med enhällighet.

Avtalet trädde i kraft 1995, och är därmed ganska ungt jämfört med många andra internationella avtal. Även innan 1995 fanns vissa regler som berörde SPS-frågor, framför allt Avtalet om tekniska handelshinder (TBT) och GATT-avtalets regler om icke-diskriminering av import och rätten att införa åtgärder som är nödvändiga för att skydda människors, djurs och växters liv och hälsa. I takt med att SPS-regler fick allt större betydelse kom dock dessa bestämmelser att framstå som otillräckliga.

2. Översikt över SPS-avtalets innehåll

Avtalet omfattar åtgärder som påverkar handeln och som vidtas i syfte att skydda människors, djurs och växters liv och hälsa. Det är alltså syftet med åtgärden som är det väsentliga, inte

¹ En exakt definition av SPS-åtgärd finns i bilagan till det här dokumentet.

² Det viktigaste landet som ännu står utanför organisationen är Ryssland.

dess konkreta utformning. Avtalet gäller inte bara regler för själva slutproduktens egenskaper, utan berör också t.ex. produktionsmetoder, godkännandeprocedurer och riskanalyser.

Förutom de grundläggande rättigheterna och skyldigheterna i avtalet är några av dess principer värda att särskilt lyftas fram: riskbedömning, harmonisering, ekvivalens, regionalisering och transparens, samt särskild hänsyn till u-länderna. Dessa principer presenteras översiktligt nedan. Mer utförliga genomgångar finns under andra flikar i den här pärmen.

2.1 Grundläggande rättigheter och skyldigheter (artikel 2)

De grundläggande rättigheterna och skyldigheterna i avtalet slår fast att länderna har rätt att vidta de SPS-åtgärder de finner nödvändiga. Samtidigt sägs att man inte får vara mer skyddande än nödvändigt, att åtgärderna måste baseras på vetenskapliga principer, och att de inte får upprätthållas utan vetenskapliga belägg (med vissa undantag om sådana belägg saknas). Lika viktigt är att godtycklig diskriminering är förbjuden – länderna ska behandla alla länder med likartade förhållanden på samma sätt.

2.2 Riskbedömning och lämplig skyddsnivå (artikel 3.3 och 5)

Mycket nära kopplade till reglerna om vetenskapliga belägg är bestämmelserna om riskbedömning och lämplig skyddsnivå. I princip ska alla åtgärder vila på en riskbedömning, men det går utmärkt att förlita sig på bedömningar som andra parter gjort, t.ex. de internationella standardiseringsorganen.

Riskbedömning är inte bara en fråga om att avgöra hur stor risken är för att en viss händelse ska inträffa. I skyldigheterna ingår också att ta hänsyn till vilka ekonomiska konsekvenser händelsen skulle få om den inträffade och kostnadseffektiviteten för olika tänkbara åtgärder som kan vidtas för att minska risken för att händelsen inträffar.

Om det inte finns tillräckligt med vetenskapligt underlag för att fatta ett beslut har länderna rätt att under en begränsad tid införa skyddsåtgärder utan komplett underlag. Det som gäller då är dels att man ska utgå från de vetenskapliga belägg som faktiskt finns, och dels att man ser till att få fram kompletterande studier. Undantaget från kravet på vetenskapliga belägg är alltså inte någon allmän försiktighetsprincip som gäller under obegränsad tid.

2.3 Harmonisering (artikel 3)

En strävan i avtalet är att alla länder ska tillämpa så likartade bestämmelser som möjligt. Harmonisering är därför en viktig princip. Åtgärder som är identiska med internationella standarder och rekommendationer antas därför vara förenliga med avtalet, medan länderna måste vara beredda att lägga fram bevis om de inför skarpare regler. Internationella standarder fastslås framför allt i tre särskilt namngivna standardiseringsorgan: Codex Alimentarius för livsmedel, OIE för djurhälsa och IPPC för fytosanitära frågor. Alla länder som skrivit under SPS-avtalet ska enligt detta delta fullt ut i dessa tre organ, i mån av resurser.

2.4 Ekvivalens (artikel 4)

Ekvivalens är en annan av SPS-avtalets principer. Den går ut på att om exportlandet tillämpar andra regler än de som fastslagits av importlandet ska import ändå tillåtas, under förutsättning

att exportlandet kan visa att dess regler är lika bra som importlandets på att uppnå skyddsnivån. Överenskommelser mellan två länder om ekvivalens kan ske produkt för produkt, eller i omfattande avtal som täcker samtliga produkter.

2.5 Regionalisering (artikel 6)

Ofta är sjukdomsutbrott och skadegörare begränsade till en viss del av ett land. Principen om regionalisering är därför viktig. Den slår fast att importlandet ska ta hänsyn till situationen både i det exporterande och det importerande området, vilket t.ex. innebär att ett sjukdomsutbrott i ena änden av EU inte ska få konsekvenser för exporten från resten av unionen. Liksom i fallet med ekvivalens ligger bevisbördan på den exporterande parten.

Regionalisering gäller också åt andra hållet, dvs. om importlandet har olika förutsättningar i olika landsändar så ska detta återspeglas i reglerna.

2.6 Transparens (artikel 7)

En central del i SPS-avtalet är reglerna om transparens. Två olika arrangemang finns för att öka ländernas kunskaper om varandras regler och förhoppningsvis lösa handelsproblem på ett tidigt stadium.

Det första arrangemanget gäller notifieringsplikten, som säger att alla SPS-regler som inte överensstämmer med internationella standarder, och som kan ha en märkbar effekt på andra länders handel, ska anmälas till WTO-sekretariatet. Detta ska ske i så god tid före det att reglerna träder i kraft att andra länder har tid att kommentera, och att landet som inför regeln har tid att modifiera den med hänsyn till de kommentarer som kommer in.

Det andra arrangemanget är inrättandet av så kallade *Enquiry Points*. Tanken är att det ska finnas en enda kontaktpunkt i varje land, så att alla andra länder vet vem man ska vända sig till när problem uppstår, eller för att få relevanta dokument. Den nationella kontaktpunkten utnyttjar sedan sina egna nationella kontaktnät för att ta fram den önskade informationen. I Sverige har Kommerskollegium den uppgiften.

2.7 U-landsregler (artikel 9-10)

SPS-relaterade handelsregler kan vara ett minst lika stort hinder för u-länderna som tullar. Samtidigt är SPS-avtalet ett resurskrävande avtal att tillämpa, dels eftersom flera artiklar kräver att länderna har ordning på sin interna kontroll och dokumentation, men också p.g.a. att i-ländernas skyddsnivåer ofta ligger högt. SPS-avtalet innehåller därför regler på två olika områden: särbehandling av u-länder samt tekniskt bistånd.

Avtalet slår fast att i-länderna ska ta hänsyn till u-ländernas särskilda behov när de utformar sina regler, men regeln är inte tvingande och i-länderna är sällan beredda att släppa in produkter som inte uppfyller smittskydds- och hygienkraven bara för att de kommer från u-länder.

Däremot ges en del bistånd, både för deltagande i standardiseringsorganen och till olika insatser som syftar till att öka mottagarländernas möjligheter att hantera i-ländernas krav (allt från inrättande av laboratorier till breda utbildningar om vad SPS-avtalet går ut på). Sådant bistånd föreskrivs också i SPS-avtalet, men inte heller dessa bestämmelser är tvingande.

3 Andra relevanta regler

Förutom SPS-avtalet finns andra regelverk som kan spela in på ett eller annat sätt. GATT-avtalet och Avtalet om tekniska handelshinder gäller fortfarande, även om SPS-avtalets formuleringar har företräde framför dessa om de talar emot varandra. Dessutom omfattas SPS-avtalet av WTO:s allmänna regler för tvistlösning.

3.1 Artikel XX i GATT

GATT-avtalet kan betraktas som föregångaren till flera av de avtal som nu finns inom ramen för WTO. Huvudprincipen i det avtalet är att orättfärdig diskriminering mellan länder är otillåten, och att import inte får behandlas sämre än inhemska varor. Artikel XX inför dock ett allmänt undantag från resten av avtalet, och ger länderna rätt att införa vissa regler som skulle ha varit otillåtna enligt huvudregeln.

Villkoret är att reglerna inte får innebära en godtycklig eller orättfärdig diskriminering mellan länder i samma situation, eller utgöra ett förtäckt handelshinder. Om det huvudkravet är uppfyllt ger artikel XX.b länderna rätt att införa de åtgärder som är ”nödvändiga för att skydda människors, djurs och växters liv och hälsa”.

Detta är i princip samma formulering som i SPS-avtalet. Artikel XX är trots det fortfarande relevant, eftersom den kopplar ihop undantagen med resten av GATT-avtalet, vilket gör det tydligare vilka regler som finns i bakgrunden i de fall då SPS-avtalet inte täcker en viss situation. Det sägs för övrigt uttryckligen i SPS-avtalet att detta är en vidareutveckling av artikel XX.b.

3.2 TBT-avtalet

Avtalet om tekniska handelshinder (TBT) kan betraktas som SPS-avtalets storasyster. Det ursprungliga avtalet kom redan 1980, men det modifierades 1995, alltså samma år som SPS-avtalet började gälla. Huvudprincipen i avtalet är att olika tekniska föreskrifter inte får vara mer handelshindrande än vad som är nödvändigt för att uppfylla legitima syften. Exempel på legitima syften är att skydda människors, djurs och växters liv och hälsa, eller miljön. En del av dessa syften omfattas ju också av SPS-avtalet. Det slås dock uttryckligen fast i TBT-avtalet att detta inte gäller för åtgärder som omfattas av SPS-avtalets definition.

En del handelshinder kan dock tyckas höra hemma både i SPS- och i TBT-avtalet. Märkning av GMO-produkter är ett exempel på en sådan åtgärd. I princip är det syftet med åtgärden, inte dess utformning, som avgör vilket avtal som gäller. Om man t.ex. inför regler om märkning av produkter som innehåller GMO faller dessa under SPS-avtalet om syftet är att kunna återkalla produkter som visar sig skadliga på något sätt för djur eller människor, men under TBT-avtalet om syftet istället är ren konsumentinformation.

En viktig skillnad mellan TBT- och SPS-avtalet är att det förstnämnda inte innehåller lika strikta krav på vetenskaplig grund eller riskbedömningar.

3.3 Tvistlösning

Sedan 1995 finns det inom WTO en process för tvistlösning som faktiskt kan leda fram till fällande domar och ändringar i nationell lagstiftning. Före 1995 skulle alla domar godkännas enhälligt av tvistlösningskommittén, vilket i praktiken gav det fällda landet vetorätt, och inga utslag fick något genomslag i praktiken. Detta har nu ändrats, och det land som fälls väntas ändra sina regler. Om så inte görs finns ett antal påtryckningsmedel: antingen kan parterna

enas om direkt kompensation i någon form, eller så kan den vinnande parten ta ut strafftullar som ett påtryckningsmedel.

En förenklad beskrivning av panelprocessens gång ser ut som följer: Det hela inleds med formella konsultationer på den klagande partens begäran. Om dessa inte leder till något kan den klagande parten begära att en panel ska inrättas. Detta kan ta lång tid, men när panelisterna väl valts ut har de sex månader på sig att fatta ett beslut. Beslutet publiceras därefter i en (ofta mycket lång och detaljerad) rapport, som avslutas med rekommendationer i det fall den klagande parten fälls på någon punkt. Beslutet kan överklagas till Överprövningsorganet (ÖP). Detta gör inte om hela arbetet, utan undersöker i första hand om panelen gjort något juridiskt fel. Den kan också göra en kompletterande analys om det behövs, men ger sig inte in i exempelvis bevisvärdering. ÖP:s beslut kan inte överklagas.³

Panelutslagen är formellt sett inte prejudicerande, utan varje fall bedöms för sig. Dock tittar panelerna alltid på tidigare utslag i liknande frågor, och det finns en klar tendens till samordning. Allteftersom fler och fler frågor prövas blir det alltså allt tydligare vad de olika artiklarna i avtalet betyder.

Tvistlösning är dock inte bara en fråga om panelprocesser. Minst lika viktigt är möjligheten att lämna kommentarer på notifierade åtgärder, ta upp frågor i SPS-kommittén, eller i bilaterala möten vid sidan om kommittén. Många handelsproblem kan därmed lösas på fredlig väg utan att det blir nödvändigt med en tidsödande och dyr panelprövning.

4 Arbetet med SPS-avtalet

Eftersom handelspolitiken är gemensam för hela EU kan Sverige inte föra sin egen talan i SPS-kommittén. Våra positioner framförs istället inom EU-kretsen, och det är kommissionen som talar för hela gemenskapen vid mötena. Inom standardiseringsorganen, däremot, kan Sverige i vissa frågor tala i egen sak, även om det finns en tydlig strävan mot enighet inom EU-kretsen.

4.1 Internationellt arbete: kommittén och standardiseringsorganen

Internationellt sker SPS-arbetet framför allt i två olika sammanhang, dels i SPS-kommittén i Genève, och dels i de olika standardiseringsorganen. För svensk del deltar vanligen livsmedels-, djur- eller växtspecialister i standardiseringsorganens arbete, medan det oftast är handelsexperter som deltar i SPS-kommittén. UD samordnar arbetet inför SPS-kommitténs möten, och Jordbruksdepartementet inför standardiseringsorganens möten. Informationsutbyte och informell samordning mellan olika inblandade parter sker i SPS-arbetsgruppen.⁴

4.1.1 SPS-kommittén

Kommittén möts vanligen tre gånger om året. Mötestillfällena består oftast en informell och en formell del.

Den informella delen brukar bestå av att två eller tre ganska breda frågor (t.ex. ”regionalisering” eller ”särskild och differentierad behandling”) diskuteras utan att gruppen försöker nå några beslut. Resultatet av diskussionerna avrapporteras därefter under den formella delen av mötet.

³ Systemet med tvistlösning beskrivs i mer detalj under flik 12 i SPS-pärmen.

⁴ En utförligare beskrivning av arbetsgången finns under flik 11 i SPS-pärmen.

Den formella delen har däremot en agenda som är full av fasta programpunkter. Här kan länderna ta upp konkreta handelsproblem för att öka pressen på den svarande parten och för att låta andra länder veta att problemet finns. Den formella delen av mötet kan också diskutera mer allmänna problem med tillämpningen av avtalet, och kan enas om rekommendationer avseende enskilda paragrafer i det.

Sverige skickar vanligen representanter från antingen Jordbruksdepartementet eller UD till SPS-kommitténs möte, men det förekommer också deltagande från olika berörda myndigheter (Kommerskollegium, Jordbruksverket eller Livsmedelsverket).

4.1.2 Standardiseringsorganen

De tre standardiseringsorganen har som främsta uppgift att ta fram internationella standarder, riktlinjer och rekommendationer, samt att hålla dessa uppdaterade. Gränsdragningen mot SPS-kommittén är oftast tydlig, men har då och då tagits upp i den sistnämnda (exempelvis när det gäller regionalisering). Standardiseringsorganen rapporterar regelbundet till kommittén om de aktiviteter som berör denna.

Codex Alimentarius-kommissionen (CAC) håller årsmöte varje sommar, och beslutar då bl.a. om nya och ändrade standarder, kommande aktiviteter och organisationens budget. Ungefär 15 Codex-kommittéer håller regelbundet veckolånga möten på olika platser i världen. Sverige representeras vanligen av Livsmedelsverket när det gäller livsmedel och av Jordbruksverket när det gäller foder. I CAC deltar också Jordbruksdepartementet.

OIE:s internationella kommitté håller årsmöte i maj varje år i Paris, då man bl.a. beslutar om nya eller ändrade standarder och går igenom den internationella situationen vad gäller djurhälsa. Sverige representeras av djuravdelningen på Jordbruksverket. I övrigt under året håller OIE en rad seminarier om enskilda frågor och möten med regional inriktning.

IPPC: Kommissionen för fytosanitära åtgärder (CPM) träffas varje vår i Rom, då beslut tas om nya standarder, arbetsprogrammet slås fast och olika fytosanitära frågor diskuteras. En rad andra expertmöten och seminarier hålls dessutom inom ramen för IPPC på olika håll i världen. Sverige representeras av växtinspektionen på Jordbruksverket

4.2 Arbetet på EU-nivå

SPS-frågorna berör två olika direktorat inom kommissionen: DG Sanco och DG Handel.

På **DG Handel** finns en grupp som arbetar med SPS-frågor och bioteknik. Den ska se till att EU-lagstiftningen inte bryter mot WTO-reglerna, hanterar SPS-relaterade exportproblem och tekniskt bistånd till u-länder. DG Handel har kontakt med medlemsstaterna via 133-kommittén. Denna kommitté har till uppgift att bistå kommissionen i dess olika handelsförhandlingar med tredje land, och hanterar därmed ett brett spektrum av frågor. SPS-frågor är ganska sällsynta i sammanhanget, men det förekommer. Kommittén möts en gång i veckan, och länderna representeras vanligen av tjänstemän från de ständiga representationerna.⁵

DG Hälsa och konsumentskydd (Sanco) är det direktorat som håller i EU:s arbete med SPS-kommittén och de frågor som tas upp där, och är också både notifieringsmyndighet och *Enquiry Point* för hela EU. Inför varje kommittémöte sker en koordinering på EU-nivå. Två olika möten hålls: dels ett möte i Bryssel några veckor före kommittémötet, och dels ett möte

⁵ Strängt taget är det suppleantkommittén som möts en gång i veckan på tjänstemannanivå. En gång i månaden möts den ordinarie kommittén på hög tjänstemannanivå.

i Genève timmen före kommittémötets början. Dessa möten har ibland karaktären av informationsträffar; men det ger medlemsstaterna ett tillfälle att kommentera kommissionens förslag till position, och det förekommer också diskussioner om vad EU-positionen bör vara i olika frågor.

4.3 Arbetet i Sverige

Som nämntes ovan spelas en samlande roll för det svenska SPS-arbetet av den arbetsgrupp som sammankallas av Jordbruksdepartementet (Jo). Vanligen deltar, utöver Jo, också UD, Jordbruksverket, Kommerskollegium och Livsmedelsverket. Vid enstaka tillfällen har andra myndigheter också varit med, t.ex. Sida, Djurskyddsmyndigheten och SVÄ.

Många olika aktörer är alltså inblandade i arbetet. En grov översikt över vilken roll de spelar i SPS-arbetet kan se ut som följer:

Jo och **UD** delar på ansvaret för SPS-frågorna, eftersom handel är en UD-fråga samtidigt som smittskydd och säkra livsmedel är frågor för Jo. Vanligtvis deltar tjänstemän från något av dessa departement i SPS-kommitténs möten.

Kommerskollegium är handelsmyndigheten. Det är Sveriges kontaktpunkt både för tredje land som vill ha information om t.ex. SPS-regler vid införsel till Sverige, och gentemot andra länders *Enquiry Points* för svenska företags räkning. Kollegiet tar också emot de notifieringar som andra länder gör inom ramen för SPS-kommittén.

Jordbruksverket bidrar med sakkunskap om djurhälsa och fytosanitära frågor, och dessutom när det gäller handeln med jordbruksprodukter. Verket är också ansvarigt för att ta fram och uppdatera den här pärmen.

Livsmedelsverket är sakkunnigt på området säkra livsmedel.

Sida berörs främst av frågorna kring u-landsaspekter på SPS-avtalet, framför allt när det gäller tekniskt bistånd.

5. Utvärdering av SPS-avtalet

Hur skulle ländernas skyddsåtgärder se ut om SPS-avtalet inte fanns? Det finns inget säkert svar på den frågan. En del studier som försöker utvärdera SPS-avtalet har gjorts, men de är ofta på temat ”hur påverkas u-ländernas handel av i-ländernas SPS-åtgärder”. Det är förstås en viktig fråga, men säger inte mycket om hur det skulle ha sett ut om avtalet inte funnits alls.

Några effekter av SPS-avtalet framstår dock som tydliga:

- Bättre information om andra länders SPS-åtgärder, via notifieringar och möjligheten att ställa frågor om och kommentera åtgärderna. Detta har troligen lett till att färre situationer orsakat handelsstörningar än vad som annars varit fallet.
- Ökad ambitionsnivå i standardiseringsorganens arbete för ökad harmonisering, i och med att SPS-avtalet slår fast att åtgärder som är identiska med internationell standard antas vara förenliga med avtalet.
- Avtalets existens gör det tydligare vilka problem som finns i handeln. Att upptäcka ett problem är en nödvändig förutsättning för att göra något åt det.

Samtidigt finns en trend mot skärpta SPS-regler, både från statligt håll och i form av privata standarder⁶. Det finns dock inget som tyder på att den utvecklingen skulle drivas framåt av SPS-avtalets existens, utan är troligen ett resultat av konsumenternas och skattebetalarnas efterfrågan. Samtidigt finns en utbredd oro för att SPS-åtgärder ska komma att missbrukas i syfte att skydda konkurrenssvaga producenter från import i takt med att tullarna sänks. SPS-avtalets roll i det sammanhanget är att insistera på vetenskapliga belägg och minsta möjliga handelsstörning.

5.1 SPS-kommitténs översyn av avtalet

Minst vart fjärde år ska SPS-kommittén göra en översyn av SPS-avtalet för att se hur det fungerar och föreslå ändringar. Den senaste översynen avslutades i juni 2005⁷.

Kommittén noterar i den översynen att de generella principerna i avtalet tycks vara brett accepterade bland medlemsländerna – ingen har föreslagit något annat än att vetenskapliga principer, ökad harmonisering och transparens ska vara ledstjärnor.

En tydlig effekt av SPS-avtalet är ökat informationsutbyte och tydligare kontaktvägar mellan länderna. I maj 2005 hade 87 procent av medlemsländerna inrättat en *Enquiry Point* som kontaktpunkt för frågor från utlandet, och hela 94 procent har pekats ut som myndighet som ska hantera landets notifieringar till WTO. En annan effekt är över 300 frågor har anmälts till det formella systemet för tvistlösning, samtidigt som bara en handfull gått till panelprövning.

SPS-kommittén fungerar också som en pådrivande kraft för harmoniseringsarbetet i de tre standardiseringsorganen, och samarbetet på sekretariatsnivå mellan organisationerna och kommittén sägs fungera utmärkt.

Konkreta resultat av kommitténs arbete är riktlinjer och rekommendationer om konsekvent hantering, ekvivalens, övervakning, transparens och regionalisering. Samtidigt konstateras i översynen att mer kan göras för att SPS-avtalets tillämpning ska fungera bättre. En rad punkter räknas upp under olika rubriker. Några som är särskilt värda att lyftas fram är följande:

- En översyn av konsekvens-beslutet bör genomföras senast 2008.
- Kommittén bör diskutera hur man ska undvika förseningar i regeltillämpningen, t.ex. för att ta fram en riskanalys eller besluta om ekvivalens.
- U-länder bör klart och i detalj identifiera specifika problem de stöter på och det hjälpbehov de ser.
- En diskussion kan komma att föras i kommittén om bästa förfarande för tekniskt bistånd, baserat på medlemmarnas erfarenheter.
- Kommittén bör fortsätta diskutera olika aspekter av transparens, bl.a. ordentliga tidsfrister för att lämna kommentarer på notifieringar och notifiering av åtgärder som inte avviker från internationell standard.

⁶ Privata standarder kan ha stor betydelse för handeln, men omfattas inte uttryckligen av SPS-avtalet. En del länder, framför allt u-länder, vill dock tolka artikel 13 som att länderna ska se till att privata företag också håller sig till avtalet. De hävdar att skrivningen ”*non-governmental entities within their territories*” kan syfta på företag.

⁷ Rapporten *Review of the operation and implementation of the Agreement on the application of sanitary and phytosanitary measures* har nr G/SPS/36 och antogs den 30 juni 2005 av SPS-kommittén.

- Kommittén bör ta fram ett förslag till beslut om tillämpning av regionaliseringsbestämmelserna i SPS-avtalet. (Så skedde under 2008.)
- Relationerna mellan SPS-kommittén och standardiseringsorganen bör göras tydligare för att undvika dubbelarbete.
- Kommittén bör fundera på hur man bäst kan underlätta tillämpningen av SPS-avtalets regler för kontroll och godkännande, inklusive frågan om kostnader för utländska inspektioner.
- Sambanden mellan SPS-avtalets grundläggande principer och regeln om minsta möjliga handelsstörning kan komma att diskuteras, liksom klargörande av termerna ”åtgärder” och ”regler”.

Definition av SPS-åtgärd
(bilaga A, punkt 1)

Annex A: Definitions⁽⁴⁾

(footnote original) 4 For the purpose of these definitions, "animal" includes fish and wild fauna; "plant" includes forests and wild flora; "pests" include weeds; and "contaminants" include pesticide and veterinary drug residues and extraneous matter.

1. *Sanitary or phytosanitary measure* - Any measure applied:
 - (a) to protect animal or plant life or health within the territory of the Member from risks arising from the entry, establishment or spread of pests, diseases, disease-carrying organisms or disease-causing organisms;
 - (b) to protect human or animal life or health within the territory of the Member from risks arising from additives, contaminants, toxins or disease-causing organisms in foods, beverages or feedstuffs;
 - (c) to protect human life or health within the territory of the Member from risks arising from diseases carried by animals, plants or products thereof, or from the entry, establishment or spread of pests; or
 - (d) to prevent or limit other damage within the territory of the Member from the entry, establishment or spread of pests.

Sanitary or phytosanitary measures include all relevant laws, decrees, regulations, requirements and procedures including, *inter alia*, end product criteria; processes and production methods; testing, inspection, certification and approval procedures; quarantine treatments including relevant requirements associated with the transport of animals or plants, or with the materials necessary for their survival during transport; provisions on relevant statistical methods, sampling procedures and methods of risk assessment; and packaging and labelling requirements directly related to food safety.

Motsvarande text på svenska lyder:

Bilaga A: Definitioner⁽⁴⁾

(4 I dessa definitioner inkluderar "djur" fisk och vild fauna, "växter" inkluderar skog och vild flora, "växtskadegörare" inkluderar ogräs och "föroreningar" inkluderar pesticid- och veterinära medicinrester och främmande ämnen.

1. *Sanitär eller fyto sanitär åtgärd* - varje åtgärd vidtagen:

- (a) för att inom medlemmens territorium skydda djur eller växters liv eller hälsa från risker som härrör från införandet, uppkomsten eller spridandet av växtskadegörare, sjukdomar, sjukdomsförande organismer eller sjukdomsalstrande organismer;
- (b) för att inom medlemmens territorium skydda människors eller djurs liv eller hälsa från risker som härrör från tillsatser, föroreningar, gifter eller sjukdomsalstrande organismer i livsmedel, drycker eller foder;
- (c) för att inom medlemmens territorium skydda människors livs eller hälsa som härrör från sjukdomar hos djur, växter eller produkter av dessa, eller från införande, etablering eller spridning av växtskadegörare; eller
- (d) för att inom medlemmens territorium förhindra eller begränsa annan skada till följd av införande, etablering eller spridning av växtskadegörare.

Sanitära eller fyto sanitära åtgärder inkluderar alla relevanta lagar och andra författningar, föreskrifter, krav och förfaranden inklusive bl.a. slutproduktskriterier, process- och produktionsmetoder, provning, inspektion, certifiering och godkännandeförfaranden, karantänbehandling inklusive relevanta krav förknippade med transport av djur eller växter, eller med material som är nödvändiga för deras överlevnad och transport, bestämmelser om relevanta statistikmetoder, stickprovsförfaranden och metoder för riskbedömning, samt förpacknings- och märkningskrav direkt förknippade med livsmedelssäkerhet.